

Тук ще намерите начини за използване на естествени масла и восъци за третиране на дървени повърхности, смоли и полиращи средства, както и съвети за приготвянето на собствени смеси, придружени винаги с успокоителното чувство "Знам какво има в сместа".

МАСЛА

Растителните масла са доказано средство за третиране на дървени повърхности. Намаслената повърхност има възможност да диша и запазва топлият си, естествен характер. Поради сравнително бавното изсъхване на маслата, те са способни да проникнат в дълбочина и да заздравят повърхността. Чрез намасяването се подчертава шарката на материала и се изтъква естествената красота на дървото. С цел намаляване на времето за съхнене се използват преоксидирани(преварени) масла. Ако сте решили да използвате химични добавки със същата цел(ускоряване на изсъхването), **то ние ви препоръчваме да НЕ използвате Сикатив** заради наличието на метални съединения в него. За разреждане или ароматизиране на маслата се използват други, ниско-вискозни масла като: Балсамов терпентин или Портокалово масло. Те не са подходящи самостоятелно в чистата си форма за третиране на дърво. Съществуват и не втвърдяващи се растителни масла, като Камелиевото масло, които не са особено подходящи за продължителна защита на дървени повърхности.

Целта на смесването на различни видове масла е да се изолират специфичните, желани от нас функции.

Обърнете внимание, че при използването на парцали за нанасянето на маслата е необходимо те да бъдат съхранявани в затворени съдове за да се предпазят от samozапалване!!!

Лигнеа - китайско тунгово масло

Свойства:

Тунговото масло прониква дълбоко в повърхността на дървото(бел.ред - не дълбоко в сърцевината на дървото а на повърхностния слой), като я втвърдява и прави устойчива на механически увреждания и до голяма степен резистентна срещу вода (има приблизително двойно по- голяма резистентност от лененото масло). Тунговото масло съхне матово, без неприятни отблясъци. Въпреки това , дървото запазва естествените си функции. Защитният слой е еластичен и не потъмнява с времето, както при лененото масло.Тунговото масло(лигнеа) е еднакво подходящо за третиране на домашни мебели, градински мебели, Музикални инструменти, дървени играчки, дървени лодки и даже за зидове. Китайската стена е била покрита с цялостен слой тунгово масло, който я е консервирал през годините.Тънки слоеве тунгово масло осигуряват и корозивна защита на металите. Лигнеа може да се нанася в много слоеве. Разреждането става с балсамов терпентин или с други растителни масла по собствено усмотрение.

Препоръчително прилагане :

1. За навън (веранди, огради, градински мебели и други):

- първи слой от Тунгово масло разрежено с Балсамов терпентин в отношение 10:1 След това леко шлифование на повърхността
- следват 2 до 4 следващи слоя с чисто тунгово масло.Това е рецепта осигуряваща висока защита на дървесината от атмосферните влияния.

2. За вътрешни помещения (подове, стълбища, дървени тавани, мебели и други):

- първа стъпка – (тунгово масло +балсамов терпентин 10 : 1) и следва шлифование на повърхността
- следват 1 до 3 следващи слоя - със смеска от следните масла :
- смес от : (10 : 2 : 0,5) тунгово масло + ленено масло + портокалов терпентин
- смес от : (10 : 0,5 : 1) тунгово масло + [пчелен восък + балсамов терпентин]
- Тунгово масло + портокалово терпентин 10 : 1

Резултатът е фина, ухаеща повърхност с висока защита от замърсяване (поради затворените пори)

При третиране на декоративно дърво (резба, украшения, фигури и други (бел.ред –предполага се и за чирени): тунгово/камелиево/портокалово масло = 10 : 1 : 0,5

Прониква добре, добре се полира, затваря порите.

Запълване на пори:

В чистата си форма тунговото масло е подходящо за запълване на порите. Зе целта се нанася дебел слой и се оставя да дръпне докато се съгъсти без да се избърсва непопилата част. Получилата се след известно време съхнене желирана маса се втрива силно в дървото с ръка или парцал и остатъка се избърсва. Оставя се да изсъхне. След пълното изсъхване третирането може да се повтори по желание до 5 пъти до постигане на желаните плътност и оттенък.

Съхнене:

Времетраенето на съхненето възлиза на около 12 ч. за изсъхване на повърхността и 30 ч. - до пълното втвърдяване. Времето на съхнене зависи от вида на дървото, околната температура и влага. При третиране на много порести материали тунговото масло може да проникне в голяма дълбочина и това да възпрепятства достига на кислород необходим за втвърдяването. Съответно в такива случаи времетраенето на съхненето се увеличава многократно.

Допълнителна информация:

Чистото тунгово масло е гъсто и само затруднява проникването си в дълбочина. За да се оптимират проникващите му качества - то трябва да се разрежи или затопли.

В чистата си форма маслото има натрапчив мирис, който след изсъхване или при смесване с портокалово масло или балсамов терпентин се загубва. В течно състояние маслото е възможно да дразни кожата. След изсъхването си обаче то е химически стабилно и свободно от вредни емисии.

Синезис - китайско камелиево масло

Извлича се от семената на китайското камелиево дърво.

Свойства:

Цвета на маслото варира от прозрачен до леко жълтеникав, консистенцията е рядка, не се втвърдява, има слаб аромат.

Приложение:

За тялото:

Камелиевото масло е основа на лосиони, мехлеми и сапуни. Намира голямо приложение като масажно масло и масло за коса (било е незаменимо за японските гейши).

Традиционната китайска медицина му приписва редица хомеопатични свойства.

Втриване:

Тъй като камелиевото масло не се втвърдява и проявява ниско повърхностно напрежение, то е подходящо като фина смазка при шевни машини, сгъваеми ножове, играчки, рибарски макари и т.н. При добавка на балсамов терпентин камелиевото масло става по-гъсто.

Поддръжка на дървени повърхности: нанесено върху дървени повърхности нисковискозното камелиево масло прониква бързо в дълбочина и прави дървесината лесна за полиране. Маслото е ясно и не променя цвета на дървото, подчертава обаче шарката му. В чистата си форма не се втвърдява и поради това не предлага трайна защита на дървото срещу влага и мръсотия. Маслото е много подходящо за разреждане на гъсти растителни масла като тунговото, като подобрява техните размазващи и проникващи свойства. Камелиевото масло може да се използва за намазване на парцала с който се правят шеллак политури. За фино шлайфане на повърхността при правенето на политури с маслени лакове се използват бимзово брашно или трипелов прах - като абразиви. В комбинация с тях, камелиевото масло е много подходящо за щадящо почистване и освежаване на стари лакови политури. Пет процента (5%) портокалово масло може също да се прибавя към камелиевото.

Белгийско ленено масло

Произход:

Извлича се чрез студено или топло пресоване както и чрез екстракция от семената на растението *linum isitatisimum*. Съответно се предлага в различни форми на пазара - в чистата си форма, затоплено, преоксидирано, като фирниз, избелено или смесено с вещества ускоряващи съхненето му. Белгийското ленено масло, за което става дума тук, се добива чрез щадящо, студено пресоване и бива избелвано/ избистряне само на слънчева светлина. Това е чист натурален продукт без никакви допълнителни химически примеси.

Свойства:

Като втвърдяващо се масло, лененото е още от дълбока древност основа на повечето маслени лакове и смеси запазващи дървото.

Ленено масло се характеризира с особено голямо съдържание на линолови киселини, които усилват втвърдяването. То има светло - жълтеникав, ясен цвят, рядко е и притежава добри проникващи свойства. Според различните условия времетраенето на съхненето възлиза на около 12 до 36 ч. - за изсъхване на повърхността. Лененото масло значително изтъква шарката на дървото, втвърдява повърхността, предлага добра защита срещу влага и замърсявания и е лесно за употреба. Не на последно място и екологично. С течение на времето повърхностите третиран с ленено масло придобиват кехлибарено жълтеникав цвят поради образуването на Линоксин. Този ефект може да се намали при прибавянето на малко от леко червеникавият алканов корен, който още повече подсилва шарката на дървото.

Приложение:

Лененото масло се препоръчва за употреба при повърхности в затворени помещения. Възможни са много и разнообразни смеси с други масла или смоли. За подобряване на разтворимостта им лененото масло се загрява.

Пример за изработката на качествено покритие с ленено масло :

Шлифова се фино повърхността (едрина на зърното 180-240), навлажнява се с вода, оставя се да изсъхне и после се шлифова отново но с 240-330 едрина

- 1. слой:** Лененото масло се загрява до около 55°C (но бавно, най-добре на водна баня) или вместо загряването се разрежда с 50% балсамов терпентин. Нанася се и се оставя да поспе. След 1 час се избързва непопилото и се оставя да изсъхне приблизително 2 – 3 дни. След това се шлифова наново (едрина на зърното 320).
- 2. Следват** 1 слой със 100% ленено масло - (оставя се да изсъхне за около 3 – 4 седмици) до 3 слоя с неразредено ленено масло (и без шлифование между слоевете). Към последния слой може да се добави и сикатив.
След няколко седмици изсъхване повърхността се полира със специален парцал.
- 3. Готово.** Така обработената повърхност се полира два пъти в годината с пчелен восък, разтворен в балсамово терпентиново масло за да запази качествата си. Нанасянето на лененото масло (четка или парцал) става напречно на влакната на дървесината, а полирането се извършва по посока на влакната. Обекти, които често са използвани и са изложени по този начин на по-големи механични увреждания или влага могат да бъдат и дълбоко импрегнирани, като за целта се поставят многодневно да престоят потопени в ленено масло.

Портокалово масло

Представява натурален продукт без химични добавки и се извлича от кората на портокала.

Свойства:

Освен козметични свойства маслото е подходящо и като разтворител за маслени бои и като средство за почистване на четките.

Препоръчано използване:

Като добавка от 5% до 20% към тунговото масло за отнемане на неговият специфичен мирис. Освен това тунговото масло става така по течностно и по лесно прониква в дървесината.

Допълнителни указания:

Приложено на много светли повърхности портокаловото масло води до леко потъмняване на цвета им.

Балсам терпентиново масло

Извлича се чрез двойна дестилация от смолата на португалският / бразилския крайбрежен бор. Известно е като един от най-добрите естествени разтворители за лакове и бои.

Да не се бърка с т.нар Терпентин от магазинната мрежа.

Свойства:

Ниско - вискозно, безцветно масло със свеж етеричен мирис. При изсъхване изчезва напълно. Удължава времетраенето на съхненето, защото прониква в по-голяма дълбочина.

Препоръчано приложение:

Като разреждател за камелиево, тунгово, ленено и други натурални масла, както и на маслени бои, маслени лакове, грундове, за разтваряне на смоли и восъци при производството на политури. Подходящо е и като средство за почистване на четките и за щадящо почистване на дървени повърхности.

Допълнителни указания:

Във вътрешни пространства да се използва **само при осигурена добра вентилация.**

Да се пази защитено от светлина и в добре затворени съдове.

ВОСЪЦИ и СМОЛИ

Шеллак

Основата на шеллака е секрет отделян от един вид източно - индийска листна въшка. Съществуват шеллакове с различно качество според съдържанието на восъци в тях, цвета варира от лимонен до рубинов. За правенето на безцветни лакове се използват избелени сортове шеллак. Предлаганият от нас сорт е сух, на люспи и е високо изчистен и без съдържание восъци. При употреба се разрежда с алкохол.

Свойства:

Твърд, прозрачен, с голяма устойчивост към атмосферни условия. Притежава голяма лепваща сила. Изсъхнал изолира много добре и поради това се използва и като фиксатив и спиращ грундиращ слой. Правилно нанесен слой шеллак подчертава по силен начин естествената шарка на дървото и осигурява затворена, устойчива на механични влияния повърхност. Дефекти могат безпроблемно да бъдат подобрявани чрез преполиране. Шеллакът се разгражда от алкохол и почистващи препарати и затова те не са подходящи за почистването на повърхности лакирани с него. Срещу вода е обаче сравнително устойчив. Шеллакът е с твърда консистенция (плочки) и има ограничена трайност: 4 - 8 години. Да се съхранява на сухо, тъмно и по възможност хладно място. За повишаване на трайността препоръчваме да се съхранява като приготвен готов основен разтвор с концентрация 1:1 или 1:2 с чист (поне 96%) етилов алкохол. За съхранението на така приготвеният разтвор препоръчваме неметален съд. **Пълното разтваряне на шеллака може да трае няколко дни, като минимум 4 пъти на ден трябва сместа добре да се разбърква.**

Приложение:

Най-важното нещо при правенето на шеллак политури е парцала. Трябва да е здрав, плътен, не пускащ мъхове, като при всеки слой се използва задължително отделен/ нов парцал. Нанасянето на политурата става по следният начин:

- Грундиране (запълват се порите с шеллак и бимзово брашно)
- Покриваща полировка (от 2 до 6 слоя - според вида на дървото и желаниия резултат, като всеки слой се нанася след изсъхването на предишния)
- Заклучително полиране (гланциране). Гланцирането се извършва с много рядък разтвор, като е възможно и да се добави бензоена смола или тинктура (бензое).

Прополис

Представлява Кит-Смола отделяна от медоносната пчела и служеща за изграждането на пчелните килийки. Свойства:

Прополисът е познат от древността като повишаваща качеството съставка за лакове и масла. Освен това прополиса има дезинфектиращо действие, което предотвратява развитието на бактериални култури или гъбички върху повърхност обработени с него.

Приложение:

Смесва се с масла или лакове или се смесва с високо-процентов спирт до течна тинктура.

Чист прополисов лак

300 до 400 гр. прополис се слагат в 1 литър високо-процентов етилов алкохол (чист спирт 98%). Съдът се оставя да престоя 8 до 14 дни, като всеки ден многократно се разклаща - за по добро смесване. След престоя, течността (без утайката) се филтрира (примерно през двоен чорапогащник или тензук). Филтрираната смес е готова за нанасяне директно върху дървените повърхности. Съхне сравнително бавно и след изсъхването си, придава жълтеникаво-кафяв оттенък на дървото. Така приготвеният лак ДА НЕ СЕ смесва с етерични или растителни масла.

Прополис – тинктура

За приготвянето на тинктурата се използва спиртният разтвор на прополис от горната рецепта. Разрежда се с вода до 70%-тово съдържание (т.е на 1 литър спиртен разтвор се прибавя 300мл. вода). Тази тинктура се използва и за медицински цели като дезинфектиращо средство, болко- успокояващо средство и засилване на имунната система.

Прополис - маслен лак

Приготвя се от следните съставки в следните отношения:

Ленено масло + Пчелен восък + Прополис = 8:2,5:4 . Резултатът е много качествен, приятно ухаещ и екологичен лак за дървени повърхности (детски играчки, мебели, дървени части в баня, сауна и кухня, дървени лъжици и т.н.).

Приготвяне: Най добре лененото да бъде загрято до около 60°C (водна баня) и в него да се разтвори прополиса, след което сместа да бъде филтрирана и към нея се прибавя пчелният восък. Към така приготвеният лак може да се прибави от 10% до 50% тунгово масло за повишаване на водоустойчивостта и за по бързото изсъхване. Ако при тази рецепта пчелният восък бъде заменен с натурален карнауба-восък твърдостта на лака значително се повишава.

Прополис - руски лак

ленено масло + пчелен восък + прополис = 4:1:2 Приготовлението се извършва както при горният лак.

Резултатът е по-твърд след изсъхването си лак, използван при реставрирането на антики или често използвани дървени части.

Твърдяване на прополисовите лакове: с добавянето към тях на смоли като: Мастикс, Сандарак или Шеллак се постига по-голяма твърдост и се улеснява нанасянето.

Премахване на восъчното съдържание : ако на прополисовите смески се премахнат восъците, те става, след изсъхването си, много по-твърди. Премахването става чрез охлаждане на тинктурата. Восъците в разтвора замръзват и изплуват на повърхността и могат да бъдат отстранени.

Съхранение: в тъмни, добре затворени съдове, прополисовият гранулат издържа много години. Готови лакове с прополис трябва да се използват в рамките на една година.

Пчелен восък

Използва се още от древността като Кит и лепило и от античността като политурна съставка и предпазващо дървесината средство. Затопленият пчелен восък (не повече от 70°C) прониква добре в дървените повърхности. Смесен с масла или алкохол образува кремообразни паста или разтвори.

Изпитана рецепта: дървото се грундира с ленено масло - следват една или повече полирания със следната смес: 1/3 ленено масло, 1/3 терпентиново масло и 1/3 пчелен восък. Резултат - много добре гланцирани и устойчиви повърхности. Нанасянето е желателно да се извършва напреки на жилките на дървото, финалното полиране надлъжно.

Карнауба восък

Бива отделян от листата на бразилската Карнауба-палма, като защитно средство и се отличава с голяма твърдост. Добавя се като средство повишаващо твърдостта на пчелният восък или за подобряване на затворяемостта на порите при различните политури. Подходящ е за смазка на триещи се дървени части и като корозивна защита при металите (защита на лаковото покритие на колите). Точката на топене е при 90°C.

Рецепта за политурна паста: Карнауба восък + Пчелен восък + Терпентиново масло = 1:2:6.

Бимзово брашно

Представява фин, бял, полиращ прах използващ се за шлифовка между нанасянето на отделните слоеве лак (например при шеллакови политури), както и като средство за запълване на порите(приема цвета на шеллака). Бимзовото брашно е чист силикатен прах. При шлайфане - с вода или парафиново масло.

Трипелов прах

Представява по произход северно-африкански седиментен камък (състоящ се от опал и кварц) от който се добива фин полиращ прах за завършващи политури. Използва се и за производството на полиращи паста и масла за полирането на метали, камъни, рог, кост, седеф и други. Трипелът е доста по-фин от бимзовото брашно, но при разтваряне не е прозрачен.

Боракс

Представява естествена, неотровна сол, без аромат. Използва се за керамични глазури, във воден разтвор за подсилване на текстил и като натурално средство предпазващо дървесината от бактерии, гъбички, насекоми, мухъл. За цела, Бораксът се прилага във вид на воден разтвор.

Рецепта:

80 гр. боракс в 1 л. силно затоплена вода

Казеинов прах (казеин)

Използва се разтворен във вода заедно с цветни пигменти за производството на бои. За грундиране на платна за рисуване и при получаването на лепила се използва казеинов прах примесен с алкално вещество (Боракс). Сместа е сравнително водоустойчива. При добавянето и на пречистена креда (креда, на която тежките и груби частици са премахнати чрез центрофугиране и утаяване) се получават бои с копринен блясък.

Рецепта за основа: (боракс-казеиново лепило с натурални пигменти): 160гр. казеинов прах се поставя за 12 часа в 0,5 литра студена вода да набъбне. 60гр боракс се разтварят чрез бъркане в 0,5 литра топла вода и след това двата разтвора се смесват един с друг чрез разбъркване. Остава се няколко часа да престой. Така получената основа да се използва в рамките на 1-2 дни

Корен - Алкана (lat. Alkanna tinctoria)

Много ефективно пигментно растение съдържащо тъмно червеният до червено-лилав пигмент алканин. Използва се кората на корена.

Свойства:

Пигментът на корена „алкана“ се разтваря прекрасно в олио (масла) и алкохол и се свързва силно към всички органични материи - коприна, памук, кожа (материал), дърво, коса, човешка кожа. Поради тази причина усилено се използва като пигмент (най-често под формата на алкохолна тинктура) при направата на маслени лакове.

Екстрахирането на пигмента става по следния начин: настърганият корен се поставя за няколко дни в етилов алкохол(10-20гр. стърготини на 100мл. алкохол) като сместа постоянно се разбърква и накрая се филтрира. Така извлеченият пигмент (алкохолна тинктура) се прибавя към лаковете.

Друг метод за добиване на пигмента е директното "изваряване" на корена (настърган) в ленено масло. За целта се слагат стърготините в една торбичка от лен (плат) и торбичката се потапя в горещото ленено масло (водна баня, не повече от 80° температура на маслото).

Интензитета на цвета на полученото масло зависи от времетраенето на престоя на корена в него, температурата на маслото и честотата на разбъркването.

Оцветените с корен от алкана дървесини (особено светлите) приемат силно подчертаване на шарката в червен оттенък като цвета не избледнява с времето (на български растението алкана се казва Айважива (Alkanna tinctoria).

Бензое - смола

Добива се от сиамско Щираксово дърво чрез нанасяне на прорези по кората и събиране на отделената смола.

Свойства и приложение:

Бензое е ароматна смола със средна плътнос, за която е характерен приятен, подобен на ванилия, мирис.

Бензоето влиза в състава на различни масла и мехлеми за тяло, ароматни пръчици, както и в парфюма Chanel № 5.

Притежава и противовъзпалителен и антибактериален ефект.

За приложението му в лакове се извлича бензоена тинктура в етилов алкохол (**40гр. бензое на 100 мл. алкохол**), която тинктура се филтрира и така пречистена се прибавя към лаковете. Ефектът се изразява в подобряване на наносаемостта на лака и придаването на приятен аромат. Чистата тинктура може да се използва и като гланцираща, покривна политура при шеллакови покрития (нанася се много тънко).

Препоръчва се да се прави пробно третиране със забърканите лакове върху парче дърво, за да се види резултата, преди обработката на същинския детайл.